

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Լ.Գ. Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3-

«_20_» սեպտեմբեր 2023 թ.

ՄՀ/թ-163

Տարիքային մանկավարժություն ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասից դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6 Ընդհանուր մանկավարժություն

/դասից մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն –

/դասից, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Մանկավարժության և հոգեբանության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

սմ 2-րդ, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Ք.Ս.Վիրաբյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ.հասցե/ներ՝ kvirabyan60@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	...
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	...
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	...
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	...
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները	...
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	...
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	...
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
14.2.	Հարցաշար.....	...
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Տարիքային մանկավարժություն» դասընթացը կարևորվում է դպրոցական մանկավարժության բնագավառում, մեծ դեր ունի սոցմանկավարժի պատրաստման գործընթացում, ներառված է 011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է

1.ուսանողներին ծանոթացնել «Տարիքային մանկավարժություն» առարկայի խնդիրներին, մեթոդներին և սկզբունքներին,

2.ուսանողներին ծանոթացնել տարիքային բոլոր խմբերին, առանձին առանձնահատկություններին առանձնահատկություններին

3.ուսումնասիրել օնտոգենեզի տարբեր փուլերում անձի առանձնահատկություններն ու զարգացման օրինաչափությունները:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

1.ուսանողներին զինել զիտելիքներով, որոնք նրանց հնարավորություն կտան հստակ և ճիշտ կազմակերպել տարբեր տարիքային խմբերի երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացը,

2.հասկանալ, որ տարիքային և անհատական առանձնահատկությունների իմացությունը մանկավարժին հնարավորություն կտա արդյունավետ դարձնել երեխայի ուսումնադաստիարակչական գործընթացը:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Տարիքային մանկավարժություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների դպրոցում ձեռք բերած գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների առկայությունը:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Տարիքային մանկավարժությաժուն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալիող վերջնարդյունքներն են.

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Գիտելիք

- ուսուցման վաղ տարիներից սկսած ուսումնասիրել ն/դպրոցականների և կրտսեր դպրոցականների, դեռահասների, պատանիների զարգացման օրինաչափությունները,
- տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները,
- կազմակերպել կրթադաստիարակչական գործնթացները :

Հմտություն

- Հստակ պատկերացում կազմել «Տարիքային մանկավարժություն» առարկայի տարիքային տարբեր խմբերի մասին դաստիարակության խնդիրների, սկզբունքների և մեթոդների մասին
- Հասկանալ, որ ուսումնադաստարակչական աշխատանքների կազմակերպման ընթացքում կարևոր է տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները

Կարողունակություն

- տարիքային տարբեր խմբերի երեխաների հետ տարվող ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին,
- տարիքային մանկավարժության բովանդակային հարցերին,
- տարիքային տարբեր խմբերի երեխաների հետ տարվող ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին,
- տարիքային մանկավարժության բովանդակային հարցերին,

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ըստհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)

Վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
Կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
Հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
Մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ
Տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն)

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- սովորելու ունակություն,
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,
- նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
- ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
- նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,

- տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,
- տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Տարիքային մանկավարժության» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել սոցիալական մանկավարժության մասնագիտական գործունեության ընթացքում,

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեղիս /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեղիս/ Ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	26	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	20	
Լաբորատոր աշխատանք	10	
Ինքնուրույն աշխատանք	64	
Ընդամենք	120	
Ստուգման ձևը (ստուգաք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	քննություն	քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- Դասախոսություն
- Սեմինար պարապմունքներ
- Ինքնուրույն աշխատանք

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵:

- Ուժեքատ
- Վլոր սեղան
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն
- Աշխատանքային տեսոք
- Չեկույց

8. Դասավանդման մեթոդներներն են⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում,
9. Ուսումնառության մեթոդներն են⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, առյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Պատմական	Ժողովական	Գործառնական	Մասնակի	Հիմնական
1.	Տարիքային մանկավարժության առարկան	2	2			
2.	Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	4	2		2	
3.	Վաղ տարիքի ընդհանուր բնութագիրը	4	2			
4.	Խաղը որպես զիտելիքների ձեռքբերման և աշխարհանաշման միջոց	4	2		2	
5.	Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	4	4		2	
6.	Դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները	4	4		2	
7.	Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները	4	4		2	
Ընդամենը		26	20		10	

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

1.	С.А.Козлова,Дошкольная педагогика,	M 2002
2.	Е.Ф. Рыбалко,Возрастная дифференциальная психология	М.2001
3.	В.Л.Соморукова, Дошкольная педагогика,	М.,1983
4.	Պետրովսկի, Տարիքային և մանկավարժական հոգեբանություն,Երևան,	Երևան 1977
5.	Դույումյան, Մանկավարժություն,	Երևան, 2005

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)

1.	Բելիչև, Այդ Վտանգավոր հասակը,	Երևան,1983
2.	Խրիպկովա, Զրույց դժվար թեմայի շուրջ	
3.	Ս.Գևորգյան «Անձի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացման բնույթը»	Երևան, 2000
4.	Ի.Գրեբննիկով «Ըստանեկան կյանքի բարոյագիտություն և հոգեբանություն»	Երևան,1988
5.	Դ.Բ.Менджерациկայ, Воспитателю о детской игре,	M1982

Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)

1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Տարիքային մանկավարժության առարկան	Տարիքային մանկավարժություն առարկայի խնդիրներն ու նպատակը Տարիքային շրջաբաժանումների կարևորությունը ուսուցման գործընթացում	2	ՂԳ 4,5,ԼԳ3

⁹ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՂԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	Նախադպրոցական տարիքի նշանակությունը մարդու անձնավորության ձևավորման գործում: Նախադպրոցականի խոսքի և մտածողության զարգացումը պարապմունքների ընթացքում	4	ՊԳ1,3,ԼԳ1
3.	Վաղ տարիքի ընդհանուր բնութագիրը	Վաղ տարիքի երեխաների դասիարակության խնդիրները և առանձնահատկությունները Վաղ տարիքի երեխաների հետաքրքրությունների դաստիարակումը և հետաքրքրասիրության զարգացումը	4	ՊԳ1,4,5ԼԳ3
4.	Խաղը որպես գիտելիքների ձեռքբերման և աշխարհանաչման միջոց	Խաղի առանձնահատկությունները և տեսակները: Խաղը որպես երեխայի բազմակողմանի դաստիարակության միջոց	4	ՊԳ1,3,4,ԼԳ5
5.	Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	Կրտսեր դպրոցականի ուսումնական գործունեության ընդհանուր բնութագիրը: Խաղը և ուսումը կրտսեր դպրոցականի լյանքում: Կրտսեր դպրոցականը և կոլեկտիվը Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման	4	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3

		գործընթացի ակտիվացման և արդյունավետության ուղիները		
6.	Դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները	Դեռահասությունը որպես ակտիվ սոցիալիզացիայի շրջան: Դեռահասը և հասարակությունը: Դեռահասի սոցիալական աղապտացիան: Դեռահասի գարգացումը, դաստիարակությունը: Դեռահաս երեխաների հետ աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Դեռահասի ինքնազնահատականը, ինքնահաստատումը: Աղջկ-տղա փոխարարերությունները դեռահասության տարիքում:	4	ՊՊ4,5,ԼՊ2,4
5.	Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները	Պատանեկան տարիքում անձի գարգացման օրինաչափությունները: Պատանին ընտանիքում: Երեխա-ծնող փոխարարերությունը: Ավագ դպրոցականի ուսումնական պրոցեսի նկատմամբ ունեցած դիրքորոշումները	4	ՊՊ4,5,ԼՊ3

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մուլտիմիdia ձևը	Գրականություն ¹⁰	
1.	Տարիքային մանկավարժության առարկան	տարիքային մանկավարժության առարկան, ինդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները տարիքային մանկավարժության առարկան, ինդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները	2		ինքնաստուգում	ՊԳ 4,5,ԼԳ3
2.	Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	նախադպրոցական տարիքը քանի շրջափուլերի է բաժանվում, որոնք են նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	2		հարցում	ՊԳ1,3,4,5,ԼԳ1
3.	Վաղ տարիքի ընդհանուր բնութագիրը	ինչ նվաճումներ են նկատվում վաղ տարիքի երեխաների մոտ, ինչպես կազմակերպել երեխայի ինամքն ու դաստիարակությունը	2		փոխգործականացում	ՊԳ1,4,5ԼԳ3
4.	Խաղը որպես գիտելիքների ձեռքբերման և աշխարհանաչման միջոց	ինչ դեր ունի խաղը երեխայի զարգացման, աշխարհանաչման գործում, քանի խմբի են բաժանվում	2		հարցում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3

¹⁰ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		<i>նախադպրոցականի խաղերը</i>			
5.	Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	<i>ինչ փոփոխություններ են նկատվում այս տարիքի երեխաների մոտ, տարիքի փոփոխությունների հետ կապված երեխան ինչ նվաճումների է հասնում</i>	4	ինքնաստուգում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3
6.	Դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները	<i>որոնք են դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները, նրա դիրքորոշումն այս կյանքում</i>	4	փոխգնահատում	ՊԳ4,5,ԼԳ2,4
7.	Պատանեկան առանձնահատկությունները	<i>Ո՞վ է պատանին, ինչ չափով է նա պատրաստ կյանքին, ինչպես ուղղորդել պատանուն դեպի ապագա մասնագիտությունը</i>	4	հարցում	ՊԳ4,5,ԼԳ3

12.3. Լարորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	<i>Թեմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Սուրզներ</i>	<i>Գրականություն¹¹</i>
-----	-------------	----------------------------------	------------------	-----------------	-----------------------------------

¹¹ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	Նախադպրոցականի ազրեսիային և գերավաժիվությանն ուղղված վարժություններ	2	Առաջադրանքների կատարում	ՊԳ1,3,ԼԳ1
2.	Խաղը որպես գիտելիքների ձեռքբերման և աշխարհանաչման միջոց	Քննարկել Մակարենկոյի «Խար» -ը	2	Առաջադրանքների կատարում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3
3.	Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները	Կրտսեր դպրոցականի վախերին ուղղված վարժություններ	2	Առաջադրանքների կատարում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3
4.	Դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները	Քննարկել դժվար դեռահասների հետ տարբող աշխատանքները	2	Առաջադրանքների կատարում	ՊԳ4,5,ԼԳ2,4
5.	Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները	Մասնագիտական կողմնորոշումը պատանեկան տարիքում	2	Առաջադրանքների կատարում	ՊԳ4,5,ԼԳ3

Առաջադրանքների կատարում

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնափրկող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Դպրոցահասակ երեխաներին բնորոշ ճգնաժամային հոգեվիճակների էռությունը	Տարբեր տարիքին բնորոշ ճգնաժամերը: Առաջացման պատճառները, հաղթահարման ուղիները	Կլոր սեղան		զրույց	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3 Օգտվել համացանցից

¹²Տես 7-րդ կետի հիմնգերորդ պարբերությունը

¹³Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Տարիքային տարբեր փուլերին բնորոշ վախերը և ազդեցությունը գարգացման վրա	Վախերի գործառույթը տարիքային տարբեր փուլերում երեխաների վախերի հաղթահարման ուղինին նկարագրել դեպք, որի հետ աշխատանքում կարել վախերի հաղթահարման վախ	զեկույց		Ֆրոնտալ և անհատական հարցում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3
3.	«Դժվար դեռահասներ», պատճառները	Քննարկել առաջացման պատճառները և հաղթահարման ուղիները	ռեֆերատ		Անհատական հարցում	ՊԳ4,5,ԼԳ1,3
4.	Դպրոցահասակ դեխայի անձի լարգացման հիմնական օրինաչափություններն ու սունձնահատկությունները	Ներկայացնել տարբեր տարիքային փուլերը և նրանց բնորոշ օրինաչափությունները և գարգացման առանձնահատկությունները	զեկույց		Զրույցի մեթոդ	ՊԳ1, 2,4,5,ԼԳ1,3
5.	Ուսումնական հետաքրքրությունները և մասնագիտական ընտրության հարցը պատանեկան տարիքում:	Ներկայացնել մասնագիտական կողմնորոշման ուղիները, փուլերը, արդի պահանջները			Ֆրոնտալ հարցում	ՊԳ4,3,ԼԳ1,3
	Քննարկել տարբեր իրավիճակներ, խնդիր-առաջադրանքներ					

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ուսուրսի անվանումը	Ուսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկան հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաշափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգաքննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 0 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

¹⁵«Կանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Տարիքային մանկավարժություն առարկան, խնդիրները
2. Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները
3. Նախադպրոցական տարիքի նշանակությունը անձնավորության ձևավորման գործում
4. Վաղ մանկության նշանակությունը, առանձնահատկությունները
5. Կյանքի առաջին տարվա երեխաների դաստիարակությունը
6. Կյանքի երկրորդ տարվա երեխաների դաստիարակությունը
7. Կյանքի երրորդ տարվա երեխաների դաստիարակությունը
8. Խաղը և երեխաների փոխհարաբերությունները
9. Խոսքի և մտածողության զարգացումը վաղ տարիքում
10. Տարիքային առանձնահատկությունների հաշվառումը ուսուցման գործընթացի արդյունավետության գործում./ տարիքի սահմանումը/
11. Ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաներին դպրոցական ուսուցմանը նախապատրաստելու ձևերը
12. Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները
13. Կրտսեր դպրոցականի հարմարումը սոցիալական նոր իրավիճակին
14. Ուսումնառության սկզբնական շրջանում հանդիպող դժվարությունները
15. Տարրական կրթությունը որպես անձնավորության ձևավորման գործոն
16. Կրտսեր դպրոցականը կողեկտիվում
17. Դեռահասության տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները
18. Դեռահասների սեռային և սեռական դաստիարակությունը
19. «Դժվարէ դեռահասների հետ տարվող դաստիարակչական աշխատանքները
20. Դեռահասի ուսումնական առանձնահատկությունները
21. Դեռահասների ֆիզիկական և սոցիալական զարգացումը
22. Դեռահասների հոգեբանական և մտավոր զարգացումը
23. Դեռահասների ընտանեկան դաստիարակությունը
24. Դեռահասությունը որպես ակտիվ սոցիալականացման շրջան
25. «Դժվար դեռահասներե, պատճառները
26. Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները
27. Պատանին դպրոցում, հարաբերությունները հասակակիցների և ուսուցիչների հետ
28. Պատանին ընտանիքում, վերաբերմունքը ծնողների նկատմամբ
29. Պատանեկան սուբկուլտուրան/ ենթամշակույթ/
30. Ուսումնական հետաքրքրությունները և մասնագիտական ընտրության հարցը պատանեկան տարիքում
31. Անհատական առանձնահատկությունների հաշվառումը դաստիարակության գործընթացում
32. Աշխարհայացքի ձևավորումը պատանեկան տարիքում
33. Մանկիկային շրջանի նկարագիրը
34. դեռահասության տարիքի բարոյական արժեքները
35. Ուսուցիչեղինակության ազդեցությունը կրտսեր դպրոցականի անձնային որակների զարգացման գործում
36. Խաղի դերը երեխայի սոցիալական զարգացման գործում
37. Անձի համակողմանի զարգացման տարիքային փուլերը
38. Խաղը կրտսեր դպրոցականի ձանաշողական հետաքրքրությունների խթանման միջոց
39. Վեց տարեկանի ուսուցման կազմակերպումը
40. Դեռահասության տարիքի ձգնաժամը

41. Արտադասարանային աշխատանքների դերը դեռահասների դաստիարակության գործում
42. Մշակերտների տարիքային առանձնահատկությունների հաշվառումը գեղագիտական դաստիարակության պրոցեսում
43. Բարոյական դաստիարակության կախվածությունը անձի տարիքից
44. Մանկապարտեզ չհաճախող երեխային դպրոցին նախապատրաստելու առանձնահատկությունները

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ըստգրկված թեմաները

1. Տարիքային մանկավարժության առարկան, խնդիրները
2. Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները
3. Նախադպրոցական տարիքի նշանակությունը անձնավորության ձևավորման գործում
4. Վաղ մանկության նշանակությունը, առանձնահատկությունները
5. Վյանքի առաջին տարվա երեխաների դաստիարակությունը
6. Վյանքի երկրորդ տարվա երեխաների դաստիարակությունը
7. Վյանքի երրորդ տարվա երեխաների դաստիարակությունը
8. Խաղը և երեխաների փոխարարերությունները
9. Խոսքի և մտածողության զարգացումը վաղ տարիքում
10. Տարիքային առանձնահատկությունների հաշվառումը ուսուցման գործընթացի արդյունավետության գործում. տարիքի սահմանումը
11. Ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաներին դպրոցական ուսուցմանը նախապատրաստելու ձևերը
12. Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները
13. Կրտսեր դպրոցականի հարմարումը սոցիալական նոր իրավիճակին
14. Ուսումնառության սկզբնական շրջանում հանդիպող դժվարությունները
15. Տարրական կրթությունը որպես անձնավորության ձևավորման գործոն
16. Կրտսեր դպրոցականը կոլեկտիվում

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ըստգրկված հարցեր.

1. Դեռահասության տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները:
2. Դեռահասների սեռային և սեռօական դաստիարակությունը:
3. «Դժվարէ դեռահասների հետ տարվող դաստիարակչական աշխատանքները»:
4. Դեռահասի ուսումնական առանձնահատկությունները:
5. Դեռահասների ֆիզիկական և սոցիալական զարգացումը:
6. Դեռահասների հոգեբանական և մտավոր զարգացումը:
7. Դեռահասների ընտանեկան դաստիարակությունը:

8. Դեռահասությունը որպես ակտիվ սոցիալականացման շրջան:
- 9.«Դժվար դեռահասներե, պատճառները:
10. Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները:
11. Պատանին դպրոցում, հարաբերությունները հասակակիցների և ուսուցիչների հետ:
12. Պատանին ընտանիքում, վերաբերմունքը ծնողների նկատմամբ:
13. Պատանեկան սուրկուլտուրան/ ենթամշակույթ/:
14. Ուսումնական հետաքրքրությունները և մասնագիտական ընտրության հարցը պատանեկան տարիքում:
15. Անհատական առանձնահատկությունների հաշվառումը դաստիարակության գործընթացում:
16. Աշխարհայացքի ձևավորումը պատանեկան տարիքում:

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

14.5. Գնահատման չափանիշները¹⁷.

Տեսական գիտելիքները...

Մասնակցությունը դասընթացին՝ հաճախումների հաշվառում(0 միավոր)

- **Գործնական աշխատանքները**
  - գործնական խնդիրների լուծում
  - առաջադրանքների իրականացում
  - թեստային առաջադրանքներ
  - իրավիճակային վերլուծություն
  - խմբային աշխատանքներ
  - տնային առաջադրանքների
- **Սեմինար պարապմունքները**
  - բանավոր շարադրել նյութը(պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները)
  - գեկույցներ
  - Ռեֆերատներ
- **Լարորատոր աշխատանքները**
  - Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում,
  - Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում,
  - Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում,
  - Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների,
- **Ինքնուրույն աշխատանքը**
  - Ռեֆերատ
  - Զեկույց
  - Հարցազրույց
  - Աշխատանքային տեսոր
  - Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

¹⁷ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

Քննություն (ընդհանուր գնահատականի 40%-ը, կամ 40 միավոր, երկու ընթացիկ քննությունների գումարային արժեք)

- Ատոլիման ձևը և գնահատման մեթոդը՝
  - հարցաշարային ընթացիկ զրավոր և բանավոր քննություն:
- Գնահատման չափանիշները՝
  - պատասխանել 4 հարցերին /յուրաքանչյուր հարցը 5 միավոր/, վաստակել 20 միավոր: 8 միավոր վաստակելու դեպքում ստանում է դրական գնահատական:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011.301.00.6 Ընդհանուր մանկավարժություն _____
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/Բ 163 Տարիքային մանկավարժություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	26
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	10
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
Ըստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> ուսանողներին ծանոթացնել «Տարիքային մանկավարժություն» առարկայի խնդիրներին, մեթոդներին և սկզբունքներին, ուսանողներին ծանոթացնել տարիքային բոլոր խմբերին, նրանց առանձնահատկություններին ուսումնասիրել օնտոգենեզի տարբեր փուլերու անձի առանձնահատկություններն ու զարգացման օրինաչափությունները: 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ուսուցման վաղ տարիներից սկսած ուսումնասիրել ն/դպրոցականների և կրտսեր դպրոցականների, դեռահասների, պատանիների զարգացման օրինաչա- 			

	<p>փությունները,</p> <ul style="list-style-type: none"> • տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները, • կազմակերպել կրթադաստիարակչական գործընթացները : <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Հստակ պատկերացում կազմել «Տարիքային մանկավարժություն» առարկայի տարիքային տարբեր խմբերի մասին դաստիարակության խնդիրների, սկզբունքների և մեթոդների մասին • Հասկանալ, որ ուսումնադաստարակչական աշխատանքների կազմակերպման ընթացքում կարևոր է տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • տարիքային տարբեր խմբերի երեխաների հետ տարվող ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին, • տարիքային մանկավարժության բովանդակային հարցերին, • տարիքային տարբեր խմբերի երեխաների հետ տարվող ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին, • տարիքային մանկավարժության բովանդակային հարցերին,
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1.</p> <p>Տարիքային մանկավարժության առարկան</p> <p>Տարիքային մանկավարժություն առարկայի խնդիրներն ու նպատակը</p> <p>Տարիքային շրջաբաժանումների կարևորությունը ուսուցման գործընթացում</p> <p>Թեմա 2.</p> <p>Նախադպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները</p> <p>Նախադպրոցական տարիքի նշանակությունը մարդու անձնավորության ձևավորման գործում:</p> <p>Նախադպրոցականի խոսքի և մտածողության զարգացումը</p>

պարապմունքների ընթացքում

Թեմա 3.

Վաղ տարիքի ընդհանուր բնութագիրը

Վաղ տարիքի երեխաների դասիարակության խնդիրները և առանձնահատկությունները   Վաղ տարիքի երեխաների հետաքրքրությունների դաստիարակումը և հետաքրքրասիրության զարգացումը

Թեմա 4.

Խաղը որպես գիտելիքների ձեռքբերման և աշխարհանաչման միջոց

Խաղի առանձնահատկությունները և տեսակները:

Խաղը որպես երեխայի բազմակողմանի դաստիարակության միջոց

Թեմա 5.

Ավագ նախադպրոցականին դպրոցական ուսումնառությանը նախապատրաստելու ձևերը

Հաջորդականությունը դպրոցի և մանկապարտեզների աշխատանքներում:

6 տարեկանների բնութագիրը, նրանց համապատասխանեցումը մտավոր աշխատանքին

Թեմա 6.

Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները

Կրտսեր դպրոցականի ուսումնական գործունեության ընդհանուր բնութագիրը:

Խաղը և ուսումը կրտսեր դպրոցականի կյանքում:

Կրտսեր դպրոցականը և կոլեկտիվը

Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման գործընթացի ակտիվացման և

	<p>արդյունավետության ուղիները</p> <p>Թեմա 7.</p> <p>Դեռահասության տարիքի առանձնահատկությունները</p> <p>Դեռահասությունը որպես ակտիվ սոցիալիզացիայի շրջան:</p> <p>Դեռահասը և հասարակությունը: Դեռահասի սոցիալական աղապտացիան: Դեռահասի զարգացումը, դաստիարակությունը:</p> <p>Դեռահաս երեխաների հետ աշխատանքի կազմակերպման ձևերը:</p> <p>Դեռահասի ինքնազնահատականը, ինքնահաստատումը: Աղջկական սովորությունները դեռահասության տարիքում:</p>
	<p>Թեմա 8.</p> <p>Պատանեկան տարիքի առանձնահատկությունները</p> <p>Պատանեկան տարիքում անձի զարգացման օրինաչափությունները: Պատանին ընտանիքում: Երեխա-ծնող փոխարարերությունը: Ավագ դպրոցականի ուսումնական պրոցեսի նկատմամբ ունեցած դիրքորոշումները</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>1.իրավիճակային գնահատում</p> <p>2.փոխադարձ գնահատում</p> <p>3.ինքնազնահատում</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր</p> <p>1.С.А.Козлова,Дошкольная педагогика, М.,2002</p> <p>2. В.Л.Соморукова, Дошкольная педагогика, М.,1983</p> <p>3. Е.Ф. Рыбалко,Возрастная дифференциальная психология, М.,2001</p> <p>4.Ղույումյան, Մանկավարժություն,Երևան, 2005</p> <p>5. Պետրովսկի, Տարիքային և մանկավարժական հոգեբանություն,Երևան, 1977</p>

	<p>Լրացուցիչ-</p> <p>1.Բելիչնա, Այդ վտանգավոր հասակը, Երևան, 1983</p>
--	---